

VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ VIỆT NAM
VIỆN SINH THÁI VÀ TÀI NGUYÊN SINH VẬT

TRẦN HỮU CÔI

NGHIÊN CỨU ĐẶC TÍNH SINH HỌC GIỐNG CHÓ H'MÔNG
CỘC ĐUÔI PHỤC VỤ CÔNG TÁC HUẤN LUYỆN NGHIỆP VỤ

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC

HÀ NỘI – 2013

**VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ VIỆT NAM
VIỆN SINH THÁI VÀ TÀI NGUYÊN SINH VẬT**

TRẦN HỮU CÔI

**NGHIÊN CỨU ĐẶC TÍNH SINH HỌC GIỐNG CHÓ H'MÔNG
CỘC ĐUÔI PHỤC VỤ CÔNG TÁC HUẤN LUYỆN NGHIỆP VỤ**

Chuyên ngành : Động vật học

Mã số : 60 42 01 03

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC

HƯỚNG DẪN KHOA HỌC

TS. BÙI XUÂN PHƯƠNG

HÀ NỘI – 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kỳ một công trình nào khác.

Tôi xin cam đoan rằng các thông tin trích dẫn trong luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Tác giả luận văn

Trần Hữu Côi

LỜI CẢM ƠN

Trong suốt quá trình thực hiện nghiên cứu này, tôi đã nhận được rất nhiều sự động viên, giúp đỡ nhiệt tình của những người thân, các cá nhân và bạn bè đồng nghiệp. Tôi vô cùng biết ơn tất cả những sự giúp đỡ nhiệt tình đó!

Tôi xin chân thành cảm ơn Viện Sinh thái và tài nguyên sinh vật, Viện Hàn lâm khoa học và công nghệ Việt Nam đã quan tâm và tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình học tập và thực hiện đề tài.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban lãnh đạo, chỉ huy đơn vị, các đồng chí, đồng nghiệp làm việc tại Trung tâm Nhiệt đới Việt - Nga, đã quan tâm, giúp đỡ và tạo điều kiện tốt nhất cho chúng tôi thực hiện đề tài.

Tôi xin được bày tỏ lòng kính trọng và biết ơn sâu sắc tới TS. Bùi Xuân Phường (Phó Viện trưởng Viện Sinh thái Nhiệt đới, Trung tâm Nhiệt đới Việt -Nga), người đã dành thời gian hướng dẫn khoa học tận tình, chi tiết trong suốt quá trình thực hiện và hoàn thành luận văn này.

Cuối cùng, tôi xin được bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến gia đình, người thân, bạn bè, những người luôn động viên, giúp đỡ tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu cũng như hoàn thành luận văn này

Một lần nữa, tôi xin chân thành cảm ơn!

Tác giả luận văn

Trần Hữu Côi

MỤC LỤC

Lời cam đoan	ii
Lời cảm ơn	iii
Mục lục	iv
Danh mục các chữ viết tắt	vii
Danh mục bảng	viii
Danh mục hình	ix
Chương 1- MỞ ĐẦU	1
1.1 Đặt vấn đề	1
1.2 Mục đích của đề tài	2
1.3 Ý nghĩa của đề tài	3
Chương 2 - TỔNG QUAN TÀI LIỆU	4
2.1 Nguồn gốc chó nhà	4
2.1.1 Hệ thống phân loại loài chó	4
2.1.2 Nguồn gốc loài chó nhà	5
2.1.3 Đặc điểm các giống chó bản địa Việt Nam	6
2.2 Đặc điểm các cơ quan cảm giác	12
2.2.1 Cơ quan thị giác	12
2.2.2 Cơ quan thính giác	14
2.2.3 Cơ quan khứu giác	14
2.2.4 Cơ quan vị giác	15
2.2.5 Cơ quan xúc giác	16
2.3 Cơ chế tập tính của động vật	16
2.3.1 Cơ sở sinh học của tập tính động vật	16
2.3.2 Các nhân tố trong và nhân tố ngoài	17
2.3.3 Sự kết hợp các nhân tố	18
2.3.4 Tập tính trội và tập tính xung đột	19
<i>Số hóa bởi Trung tâm Học liệu</i>	http://www.lrc-tnu.edu.vn/

2.4	Những nghiên cứu về chó nghiệp vụ	20
Chương 3 - ĐỐI TƯỢNG, THỜI GIAN, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU		23
3.1	Đối tượng nghiên cứu, địa điểm thời gian nghiên cứu	23
3.1.1	Đối tượng nghiên cứu	23
3.1.2	Đối tượng so sánh	23
3.1.3	Thời gian nghiên cứu	23
3.1.4	Địa điểm nghiên cứu	23
3.2	Nội dung nghiên cứu	23
3.3	Phương pháp nghiên cứu	24
3.3.1	Phương pháp nghiên cứu đặc điểm phân bố, hình thái của giống chó H'mông cộc đuôi	24
3.3.2	Nghiên cứu khả năng làm việc của một số giác quan	26
3.3.3	Nghiên cứu đánh giá các tập tính trội ứng dụng trong công tác huấn luyện chó nghiệp vụ	28
3.3.4	Nghiên cứu khả năng thực hiện nghiệp vụ của giống chó H'mông cộc đuôi	31
3.3.5	Hoàn thiện quy trình, phương pháp huấn luyện đối với giống chó H'mông cộc đuôi về chuyên khoa truy tìm nguồn hơi	31
3.3.6	Xử lý số liệu	31
Chương 4 - KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN		32
4.1	Sự phân bố và điểm hình thái giống chó H'mông cộc đuôi	32
4.1.1	Đặc điểm phân bố của giống chó H'mông cộc đuôi	32
4.1.2	Đặc điểm hình thái	35
4.2	Đánh giá khả năng các cơ quan cảm giác	39
4.2.1	Khả năng thị giác của giống chó H'mông cộc đuôi	39
4.2.2	Khả năng thính giác của giống chó H'mông cộc đuôi	41
4.2.3	Khả năng khứu giác của giống chó H'mông cộc đuôi	42
<i>Số hóa bởi Trung tâm Học liệu</i>		http://www.lrc-tnu.edu.vn/

4.3	Nghiên cứu các hành vi tội	46
4.4	Huấn luyện thử nghiệm	48
4.5	Quy trình huấn luyện sớm đối với giống chó H'mông cộc đuôi trong nghiệp vụ truy tìm nguồn hơi	53
4.5.1	Quy trình huấn luyện sớm	53
4.5.2	Đánh giá kết quả huấn luyện của giống chó H'mông cộc đuôi áp dụng quy trình huấn luyện sớm	56
	KẾT LUẬN	59
	CÁC CÔNG TRÌNH CÔNG BỐ CỦA TÁC GIẢ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN VĂN	61
	TÀI LIỆU THAM KHẢO	62

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

TLCD	Tỷ lệ chiều dài
TLX	Tỷ lệ Xương
TLĐCC	Tỷ lệ độ cao của chân
TLTT	Tỷ lệ to thân
TLĐĐ	Tỷ lệ dài đầu
TLRĐ	Tỷ lệ rộng đầu

DANH MỤC BẢNG

STT	Tên bảng	Trang
4.1	Mức độ phân bố của giống chó H'mông cộc đuôi tại tỉnh Hà Giang	32
4.2	Một số chỉ số hình thái giống chó H'mông cộc đuôi	35
4.3	Tỷ lệ phần trăm các phần trên cơ thể giống chó H'mông cộc đuôi	38
4.4	Khả năng thị giác của giống chó H'mông cộc đuôi	40
4.5	Khả năng thính giác của giống chó H'mông cộc đuôi	41
4.6	Khả năng khứu giác của giống chó H'mông cộc đuôi	45
4.7	Đánh giá hành vi trộm của giống chó H'mông cộc đuôi	46
4.8	Kết quả huấn luyện của giống chó H'mông cộc đuôi so với một số giống chó khác	50
4.9	Kết quả đánh giá huấn luyện của giống chó H'mông cộc đuôi áp dụng quy trình huấn luyện sớm	57

DANH MỤC HÌNH

STT	Tên hình	Trang
2.1	Chó Việt Dingo 7	
2.2	Chó Dingo lớn	8
2.3	Chó H'mông lông dài	9
2.4	Chó H'mông cộc đuôi	10
2.5	Chó Bắc Hà	10
2.6	Chó Phú Quốc	11
4.1	Bản đồ phân bố của giống chó H'mông cộc đuôi tại tỉnh Hà Giang	33
4.2	Sự phân bố theo độ cao của giống chó H'mông cộc đuôi tại Hà Giang	34
4.3	Cá thể chó H'mông cộc đuôi	36
4.4	Cá thể giống chó H'mông cộc đuôi	36
4.5	Tỷ lệ khác giới của các giống chó nghiệp vụ	52